

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان کردستان

-
- عنوان پروژه: ارزیابی عملکرد ملکه‌های اصلاح شده زنبور عسل در زنبورستان‌های بخش خصوصی (لایه سوم) در استان کردستان
 - شماره مصوب پروژه: ۹۶۰۳۱۰-۹۶۰۰۷-۹۶۰۱-۹۶۰۴۳-۱۳-۵۳-۱۲۴۸
 - نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به پروژه‌ها و طرح‌های ملی و مشترک دارد):
 - نام و نام خانوادگی مجری/مجریان: عطااله رحیمی
 - نام و نام خانوادگی ناظران:
 - نام و نام خانوادگی مشاور(ان):
 - نام و نام خانوادگی همکاران: عبدالستار پارسانسب، بهزاد فوادی، بابک رخزاد، بدرالدین زارع، محمد خضری، صالح صاحی، حمید رضا بهنمی
 - محل اجرا: زنبورستان‌های بخش خصوصی استان کردستان
 - تاریخ شروع: ۱۳۹۶/۰۱/۰۱
 - مدت اجرا: ۴ سال
 - ناشر:
 - شمارگان (تیراژ):
 - تاریخ انتشار:
 - این اثر در مورخ ۱۴۰۱/۶/۸ با شماره ۶۲۱۰۴ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.
 - حق چاپ محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی‌ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است.

چکیده:

استفاده از ملکه‌های اصلاح شده و دارای صفات مطلوب تولیدی و رفتاری از عوامل مهم در موفقیت زنبورداری می‌باشد. تحقیق حاضر با هدف مقایسه عملکرد ملکه‌های اصلاح شده طرح کلان اصلاح نژاد زنبورعسل ایرانی با ملکه‌های بومی اصلاح نشده (ملکه شاهد) در زنبورستان‌های بخش خصوصی استان کردستان در بین سال‌های ۱۳۹۶ الی ۱۴۰۰ انجام شد. در مطالعه حاضر، ملکه‌های لایه سوم که حاصل ملکه‌های اصلاح شده طرح کلان اصلاح نژاد زنبورعسل ایرانی بودند، در ۶ زنبورستان بخش خصوصی استان کردستان در کنار ملکه‌های بومی اصلاح نشده (به عنوان شاهد) از لحاظ صفات تولید عسل، بچه دهی، آرامش روی قاب، رفتار تهاجمی و زمستانگذرانی مورد ارزیابی قرار گرفتند. برای ارزیابی ملکه‌ها در لایه سوم، پرسشنامه‌های خاصی طراحی و در اختیار ۶ زنبوردار همکار قرار گرفت تا آنها ملکه‌های لایه سوم طرح را در کنار ملکه‌های بومی در زنبورستان خود ارزیابی نمایند. نتایج مطالعه حاضر نشان داد که ملکه‌های اصلاح شده طرح کلان در شرایط اقلیمی استان کردستان از لحاظ صفات بچه‌دهی، آرامش روی قاب، رفتار تهاجمی و زمستانگذرانی نسبت به ملکه‌های بومی اصلاح نشده برتری معنی‌داری داشته و پیشرفت قابل قبولی را نشان دادند ($P < 0.05$). برتری و پیشرفت نسبی هم از لحاظ صفت تولید عسل در ملکه‌های اصلاح شده در لایه سوم در تمام سال‌های مورد مطالعه در مقایسه با ملکه‌های بومی در شرایط اقلیمی استان کردستان مشاهده گردید ولی با توجه به وراثت پذیری پایین این صفت، این برتری و پیشرفت معنی‌دار نبود. در مجموع، نتایج این تحقیق پیشرفت و بهبود صفات مذکور و برتری ملکه‌های اصلاح شده طرح کلان در مقایسه با ملکه‌های بومی اصلاح نشده در شرایط اقلیمی استان کردستان را نشان داد. با عنایت به برتری و بهبودهای معنی‌دار در اکثریت صفات مورد مطالعه در ملکه‌های اصلاح شده حاصل از طرح کلان اصلاح نژاد زنبورعسل ایرانی می‌توان استنباط کرد که زنبورعسل ایرانی از لحاظ ژنتیکی ظرفیت اصلاح و بهبود را دارد. بنابراین، پیشنهاد می‌شود در ادامه‌ی طرح با تلاش در جهت تثبیت ژنتیکی این صفات و جلوگیری از هموزیگوتی آلل‌های جنسی که تأثیر مستقیم در کاهش عملکرد کلنی‌ها دارد و نیز استفاده از روش‌های نوین اصلاح نژادی در مقابله با مشکلات جدید صنعت زنبورداری اقدام گردد.

کلید واژه‌ها: زنبورعسل، اصلاح نژاد، صفات رفتار و عملکردی، استان کردستان